

Místní příslušnost

Za obchodní věc je nutné považovat takový závazkový právní vztah, který se z důvodu aplikace ustanovení § 3a obch. zák. podle ustanovení § 261 odst. 1 obch. zák. řídí obchodním zákoníkem. Podle § 3a obch. zák. platí, že povaha nebo platnost právního úkonu není dotčena tím, že určité osobě je zakázáno podnikat nebo že nemá oprávnění k podnikání. Z toho plyne, že zřetelná obchodněprávní povaha závazkového vztahu založeného smlouvou nemůže být dotčena faktem, že účastník získal živnostenské oprávnění až později.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 1137/2015, ze dne 29.9.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně P. International s.r.o., se sídlem v Č., zastoupené JUDr. M.Z., advokátem se sídlem v P., proti žalovanému K. L. zastoupenému JUDr. I.D., advokátem se sídlem v T., o zaplacení částky 95 042 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Praha-západ pod sp. zn. 18 C 204/2014, o dovolání žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 28. listopadu 2014, č. j. 17 Co 456/2014-47, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud Praha-západ usnesením ze dne 15. září 2014, č. j. 18 C 204/2014-36, vyslovil svoji místní nepřislušnost (výrok pod bodem I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem II).

Soud prvního stupně zjistil, že ve smlouvě o spolupráci uzavřené mezi účastníky řízení, kde byl žalovaný označen jako fyzická osoba nepodnikatel, byla sjednána prorogační doložka.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že smlouva nebyla uzavřena mezi podnikateli v rámci podnikatelské činnosti, nejedná se ani o fakultativní obchod podle § 262 obch. zák. Podle § 89a o. s. ř. mohou dohodu o prorogaci uzavřít pouze účastníci, kteří jsou podnikatelé a vzniklý závazkový vztah se týká jejich podnikatelské činnosti. Smlouva o spolupráci nebyla uzavřena mezi dvěma podnikateli, proto se nelze na místní příslušnosti dohodnout. Z toho důvodu soud prvního stupně vyvolil svou místní nepřislušnost a postoupil věc Okresnímu soudu v Táboře jako soudu místě příslušnému.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Praze usnesením ze dne 28. listopadu 2014, č. j. 17 Co 456/2014-47, změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že se místní nepřislušnost Okresního soudu Praha-západ nevyslovuje.

Odvolací soud vyložil, že smyslem § 89a o. s. ř. je umožnit účastníkům řízení v obchodní věci uzavřít dohodu o místní příslušnosti soudu prvního stupně. Obchodní věci ve smyslu tohoto ustanovení se rozumí i plnění ze závazkového vztahu, který se řídí obchodním zákoníkem proto, že smluvní strany uzavřeny dohodu podle ustanovení § 262 odst. 1 obch. zák. nebo proto, že tak bez ohledu na povahu účastníků závazkového vztahu určuje ustanovení § 261 odst. 3 obch. zák.

Odvolací soud zjistil, že žaloba byla podána dne 16. 6. 2014. Žalovaný byl v žalobě označen jako podnikající fyzická osoba. Žalovaný se ve smlouvě o spolupráci zavázal zaplatit žalobkyni 5 % z celkových tržeb, minimálně však 3 950 Kč bez DPH za oprávnění používat logo poskytovatele, obchodní jméno, know-how, obchodní metody a systém postupu, informace o dodavatelích,

zákaznicích a referenčních zakázkách. Z článku 3 odst. 3 a 4 smlouvy vyplývalo právo žalovaného samostatně jednat se zákazníky a samostatně uzavírat obchody. V článku 3 odst. 29 se žalovaný jako partner zavázal jako samostatný podnikatel vyvíjet podnikatelskou činnost v místě plnění podle článku 2 smlouvy. Dále byl zjištěno, že dne 19. 4. 2010 získal žalovaný podnikatelské oprávnění mimo jiné pro činnost, která je v souladu se závazky vyplývajícími ze smlouvy o spolupráci. Odvolací soud uzavřel, že pokud je předmětem řízení, jak byl vymezen tvrzeními žalobkyně o skutkových okolnostech týkajících se věci, žalobkyní tvrzený závazkový vztah účastníků ve věci týkající se frančizy, pak tento žalobkyní tvrzený závazkový vztah účastníků je vzhledem k okolnostem, době vzniku a povaze stran vztahem vzniklým při podnikatelské činnosti účastníků. Z procesního hlediska se tudíž jedná o obchodní věc.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. zakládá na tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně.

Dovolatel souhlasí s odvolacím soudem, že smlouva o spolupráci byla uzavřena na účelem podnikání žalovaného formou frančizy, ovšem v době uzavření smlouvy, potažmo ke dni účinnosti smlouvy, nebyl žalovaný podnikatelem. Nelze proto uzavřít, že se jedná o vztah vzniklý při podnikatelské činnosti, a z toho dovozovat, že jde o věc obchodní. Podle rozhodnutí odvolacího soudu ovšem není rozhodné, zda je smluvní strana v době uzavření smlouvy podnikatelem, nepodnikatelem či spotřebitelem.

Nejvyšší soud otázku povahy smluvní strany, tzv. nepodnikatele při uzavření prorogační doložky dosud neřešil, resp. řešil pouze v případech, kdy jednou ze smluvních stran byl spotřebitel, a navíc za situace, kdy smluvní strany současně uzavřely dohodu, že jejich vztah vyplývající z leasingové smlouvy se řídí obchodním zákoníkem. Ve stanovisku Cjpn 200/2011 Nejvyšší soud uzavřel, že „obchodní věcí“ ve smyslu ustanovení § 89a o. s. ř. se rozumí i věc, ve které je předmětem sporu plnění ze závazkového vztahu, který se řídí obchodním zákoníkem dle § 261 odst. 3 obch. zák. bez ohledu na povahu účastníků závazkového vztahu. Není rozhodující, zda prorogační doložku uzavírá podnikatel či nepodnikatel, ale zda lze závazkový vztah podřadit pod některý ze závazkových vztahů uvedených kogentně v § 261 odst. 3 písm. a) až h) o. s. ř. Smlouva o spolupráci ze dne 16. 4. 2010 je inominační smlouvou a jako taková nespadá pod žádný ze závazkových vztahů dle citovaného ustanovení obchodního zákoníku. Tudíž ani tato podmínka nebyla splněna. Dle názoru dovolatelky je napadené rozhodnutí v rozporu s výše uvedeným stanoviskem Nejvyššího soudu.

Ve vyjádření k dovolání žalobkyně navrhl, aby Nejvyšší soud podané dovolání odmítl. Žalovaná v dovolání zcela pomíjí ustanovení § 3a obch. zák., dle něhož platnost nebo povaha právního úkonu není dotčena tím, že určité osobě je zakázáno podnikat nebo že nemá oprávnění k podnikání. Z obsahu smlouvy se podává, že jde o obchodní závazkový vztah, o franšizovou smlouvu. Z principu franšizových smluv vyplývá, že i když žalovaný nebyl v době uzavření smlouvy podnikatelem, musí se jím stejně stát, neboť je to základní podmínka plnění předmětného závazku.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., se zabýval přípustností dovolání.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné, jelikož odvolací soud v daném řízení řešil otázku, která dovolacím soudem nebyla doposud řešena, tedy otázku, zda je možné uzavřít prorogační doložku ve smlouvě, jejíž stranou je v době jejího uzavření nepodnikatel, přičemž smlouva směřuje k výkonu podnikatelské činnosti v budoucnu.

Podle ustanovení § 89a zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31.

12. 2013 (dále též jen „o. s. ř.“), se účastníci řízení v obchodní věci mohou písemně dohodnout na místní příslušnosti jiného soudu prvního stupně, ledaže zákon stanoví příslušnost výlučnou.

Otázkou možnosti uzavírání prorogačních smluv dle § 89a o. s. ř. občanského soudního řádu a výkladem pojmu „obchodní věc“ ve vztahu ke spotřebitelským smlouvám se zabýval Nejvyšší soud ve stanovisku ze dne 9. 10. 2013, Cpjn 200/2011, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 79/2013. V tomto stanovisku dospěl k závěru, že „obchodní věcí“ ve smyslu ustanovení § 89a o. s. ř. se rozumí i věc, ve které je předmětem sporu plnění ze závazkového vztahu, který se řídí obchodním zákoníkem (jen) proto, že smluvní strany závazkového vztahu uzavřely dohodu podle ustanovení § 262 odst. 1 obch. zák. nebo proto, že tak bez ohledu na povahu účastníků závazkového vztahu určuje ustanovení § 261 odst. 3 obch. zák.

Za obchodní věc je nutné považovat takový závazkový právní vztah, který se z důvodu aplikace ustanovení § 3a obch. zák. podle ustanovení § 261 odst. 1 obch. zák. řídí obchodním zákoníkem.

V daném případě nebyl v době uzavření smlouvy, tj. ke dni 1. 4. 2010, žalovaný podnikatelem. Živnostenské oprávnění získal dne 19. 4. 2010. Francízová smlouva z její samotné povahy zakládá mezi jejími smluvní stranami vztah podnikatelského charakteru, jelikož svým obsahem směřuje k realizaci podnikání. Na základě uzavřené smlouvy žalovaný získal oprávnění používat logo poskytovatele, obchodní jméno, know-how, obchodní metody a systém postupu, informace o dodavatelích, zákaznících a referenčních zakázkách. Žalovaný měl právo samostatně jednat se zákazníky a samostatně uzavírat obchody. Žalovaný jako partner zavázal jako samostatný podnikatel vyvíjet podnikatelskou činnost v místě plnění smlouvy. Všechny tyto závazky jasně ukazují na charakter vztahu mezi účastníky. Podtrhuje to i fakt, že následně (nedlouho na to) si žalovaný živnostenské oprávnění, aby mohl provozovat činnost podle této smlouvy, skutečně zřídil.

Podle § 3a obch. zák. navíc platí, že povaha nebo platnost právního úkonu není dotčena tím, že určité osobě je zakázáno podnikat nebo že nemá oprávnění k podnikání. Z toho plyne, že zřetelná obchodněprávní povaha závazkového vztahu založeného touto smlouvou nemůže být dotčena faktem, že žalovaný živnostenské oprávnění získal až poté, co byla francízová smlouva mezi nimi uzavřena.

Z výše uvedeného vyplývá, že daný závazkový vztah je závazkovým vztahem obchodním ve smyslu § 261 odst. 1 obch. zák., neboť i když v době uzavření smlouvy žalovaný nebyl podnikatelem, vystupoval jako podnikatel.

Lze proto uzavřít, že z pohledu uplatněných dovolacích námitek napadené usnesení ob stojí. Dovolací soud proto dovolání zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)